

Niewidoczne. Historie warszawskich służących – nowa wystawa w Muzeum Warszawy opowiada o kobietach, bez których nie byłoby miasta, jakie znamy.

Muzeum Warszawy, 18.11.2021–20.03.2022

Na przełomie XIX i XX wieku blisko 20 procent wszystkich osób pracujących w Warszawie to służące. W Muzeum Warszawy otwiera się pierwsza wystawa opowiadająca o zapomnianej historii kobiet i roli pracy domowej. *Niewidoczne. Historie warszawskich służących* już od 18 listopada na Rynku Starego Miasta 32.

Na początku XX wieku w Warszawie około 40 tysięcy młodych kobiet każdego roku sprzątało, gotowało i prało w setkach mieszkań. Ich praca dotyczyła najbardziej intymnych aspektów życia wielu pokoleń warszawiaków i warszawianek. Znajdowały się na zapleczu codzienności, a do niedawna pozostawały też na marginesie zainteresowań historyków, którzy – jeśli je zauważali – opisywali co najwyżej jako zbiorowość ujętą w statystykach uzupełniających główne dane.

Ponad 400 obiektów, rozmieszczonych w sześciu salach, opowiada życie służących i historię pracy domowej – to zarówno przedmioty historyczne, jak i współczesne dzieła sztuki. Układ wystawy odzwierciedla drogę, jaką przebywała służąca od momentu przybycia do Warszawy, przez poszukiwanie pracy i codziennie wykonywane obowiązki. Kolejne części ekspozycji odnoszą się do relacji z chlebodawcami, działalności związków zawodowych i organizacji filantropijnych na rzecz pracowników domowych oraz wizerunku służących w prasie czy reklamie. W ostatniej części wystawy przedstawione zostaną różne perspektywy podejścia do pracy domowej po 1945 roku oraz komentarze współczesnych artystek.

Wystawa odwraca utrwaloną narrację historyczną, czyniąc ze służących główne bohaterki opowieści. Skupia się na służących do wszystkiego – dziewczynach bez wyraźnej specjalizacji, najchętniej zatrudnianych przez średnio zamożnych mieszczan w dwudziestolecie międzywojennym. Pokazuje, że były stale obecne w miejskiej codzienności – na drugim planie, w tle mniej lub bardziej znaczących wydarzeń. Zawsze zajęte, ciągle w pracy.

To herstoryczna opowieść o różnych aspektach życia pracownic domowych, stanowiących niezwykle istotną, choć pomijaną, składową społecznego pejzażu miasta przełomu XIX i XX wieku – mówi Zofia Rojek, kuratorka wystawy.

– Wraz z 1945 rokiem świat międzywojennych służących bezpowrotnie przeminął. Nie znaczy to jednak, że zniknęła sama praca domowa. Ani – tym bardziej – społeczne obciążenie, które się z nią wiązało. O tym opowiada ostatnia część wystawy, w której zostaną także zaprezentowane prace współczesnych polskich artystek, m. in. Elżbiety Jabłońskiej, Weroniki Gęsickiej i Marty Nadolle.

Uzupełnieniem wystawy jest książka pod tym samym tytułem – jednak nie będzie to klasyczny katalog, a rozbudowana publikacja, w której specjalistki i specjaliści z różnych dziedzin rozwiną wątki poruszane na ekspozycji. Książka będzie bogato ilustrowana, a jej język przystępny – pomimo dorobku naukowego autorek i autorów (m.in. Alicja Urbanik-Kopeć, Kamil Fejfer, Joanna Kuciel-Frydryszak). Po wystawie oprowadzać będzie kuratorka Zofia Rojek, odbędą się także autorskie oprowadzania, które przygotują m.in. Olga Gitkiewicz, Adam Leszczyński czy Marta Madejska, prezentując alternatywne ścieżki i sposoby, w jakie można oglądać *Niewidoczne* i czytać *Historie warszawskich służących*.

Wystawa *Niewidoczne. Historie warszawskich służących* potrwa od 18 listopada 2021 do 20 marca 2022 w siedzibie głównej Muzeum Warszawy na Rynku Starego Miasta.

Wystawa jest czynna we wtorek, środę, piątek i niedzielę w godzinach od 11:00 do 18:00, w czwartek i sobotę od 11:00 do 20:00. Bilety: 12 zł, w czwartki wstęp bezpłatny.

W czasie trwania wystawy odbędą się wiele ciekawych wydarzeń towarzyszących: oprowadzania, warsztaty i wykłady. Szczegóły wkrótce: <https://muzeumwarszawy.pl/wydarzenia/>

Jeśli są Państwo zainteresowani oprowadzaniem po wystawie lub potrzebują dodatkowych materiałów, zapraszamy do kontaktu:

Aleksandra Migacz

Zespół Komunikacji

Muzeum Warszawy

+48 22 277 43 45, 668 77 62 72

aleksandra.migacz@muzeumwarszawy.pl